

Organizace a příprava vodácké výpravy pro nevodácké turistické oddíly

T.K.Kánata

Novotný Matěj

2019

Obsah práce

Úvod a motivace k napsání práce

Plánování vodácké akce

Na co se zaměřit před akcí

Jak si zabalit na vodáckou výpravu

U řeky před vyplutím

Na vodě

Táboření na vodě

Doplňkové aktivity na vodě

Úvod a motivace k napsání práce

Práce je určena převážně jako pomůcka pro vedoucí a praktikanty z turistických oddílů, pro něž nejsou vodácké akce pravidelnou náplní přes rok.

Práce by měla sloužit jako návod pro každého, kdo chce naplánovat pro svůj oddíl dobrou vodáckou akci. Práce je zaměřena na dětské oddíly s členskou základnou ve věku 6-15 let, není zaměřena na plánování vodácké akce pro dospělé či pro aktivní vodáky.

Smysl práce je pomoci vedoucím kteří by rádi obohatili svůj seznam výprav přes rok o vodáckou akci, zabývá se vodáckou akcí od přípravy až po finální plavbu.

Motivací pro napsání této práce pro mě byla záliba ve vodáckých akcích která ve mně byla zažehnuta díky našemu oddílu a dodnes jsou pro mě vodácké výpravy nejoblíbenější akcí v oddíle. Myslím si, že dobrou vodáckou výpravu dokáže naplánovat každý, kdo dodrží pár jednoduchých pravidel jako je volba dobrého úseku řeky s odpovídající obtížností, termínu či základní bezpečnosti při pobytu na vodní hladině.

Plánování vodácké akce

K naplánování dobré vodácké akce si potřebujeme ujasnit několik věcí, asi nejdůležitější je pro koho je akce určena- vodácká akce pro děti z 1. stupně základní školy by měla vypadat jinak, než vodácká akce určena dětem kolem 14 let kteří již mají s vodou v rámci oddílu nějakou zkušenost.

Důležité je také zaměřit se na to pro kolik lidí vodu plánujeme- u nás se nám osvědčilo omezit počet lodí na cca 10- je to dost aby mohl jet každý, kdo bude mít zájem ale ne zas tolik abychom byli zbytečně roztahanou skupinou, která zablokuje každý jez.

Stejně tak je potřeba určit si správný termín- pokud naplánujete vodu na brzké jaro budete mít pravděpodobně dosti vody v korytu řeky a budete na řece pravděpodobně sami, nicméně je třeba počítat s opravdu nízkou teplotou řeky a s omezením provozu půjčoven na řece. Pokud naopak zvolíte termín moc pozdě je možné že stav vody v řečišti nebude umožňovat sjezd či se budete na řece probíjet přes návaly „vodáků“ kteří berou pohyb po řece jako nekonečnou kalbu, blokují každý jez či peřej a vidí ve výletu na vodu jen možnost prožít víkend v lihu. Ideální termín pro vodáckou akci je od konce dubna do začátku června. Z vlastní zkušenosti mohu doporučit začátek května, kdy lze vodáckou akci prodloužit o některý ze státních svátků – děti obvykle dostávají ve škole ředitelské volno a dospělí většinou ten jeden den dovolené či vynechanou přednášku obětují. Začátek května je navíc čas kdy je v řekách ještě dosti vody, půjčovny a jiné podniky v okolí řeky začínají pomalu sezonu ale na řece potkáte stále ještě málo lidí.

Další z věcí na kterou je třeba se zaměřit je volba správného úseku řeky- na začátku by mělo být místo kde je možné osvěžit si či naučit se ovládat loď. Úsek řeky, který pojedeme by měl být dobře dopravně dostupný, měl by disponovat místy kde je možná svižnější jízda i místy kde je možné klidné plutí (ale ne zase moc, nikoho nebaví jízda po nekonečném oleji). Je také třeba se zaměřit na počet a stav jezů na řece- asi nikdo nechce každou půl hodinu přetahovat loď plnou věcí přes smrták.

Asi poslední věcí na kterou je potřeba se zaměřit při plánování je volba vhodných lodí- osobně doporučuji plastové, těžké a často i ošklivě barevné kánoe. Tuto loď nabízí prakticky každá půjčovna za příznivou cenu, krásně se do ní vejde dostatek výbavy a zvládne ne jeden šrám (bacha kámen! Kde? Grrr...Tady!). Samozřejmě je možné zvolit i jiná plavidla podle vaší preference, jen je třeba rozmyslet si co od lodě vlastně čekáme- zatímco nafukovací raft zvládne projet kde co jízda na něm je po většině českých řek poněkud nudná a místa na věci neposkytuje zrovna moc, klasická laminátová kánoe je sice pěkná a stylová ale jet s ní na řeku je vždy riziko- asi nikdo nechce na řece půl dne řešit díru v laminátovém plášti (tedy kromě Vyšehradů), navíc už dnes nejsou v nabídce běžných půjčoven.

Na co se zaměřit před akcí

Pokud už víme kdy, s kým a kam chceme jet, je dobré si zmapovat úsek samotný- ideální je si vybranou řeku sjet před tím než na ní vyrazíme s dětmi, což však často není časově možné. Pak přichází ke slovu vodácká kilometráž, která je ke každé řece či většímu potoku dostupná na vodáckých webech či v knižní podobě v každém knihkupectví. Je dobré využít též online map, na nichž se dnes již můžeme seznámit s očekávaným stavem řeky. Zvláště pečlivě je nutné prozkoumat jezy na trase- je dobré vědět, že jez ke kterému se blížíte je 3m vysoký a pod ním je vodní válec takže nemá smysl dělat na místě prohlídku jestli a kudy by se dal jet ale můžeme rovnou hledat místo na zastavení a přenesení lodí. Dobré je také projít si kroniky lidí, kteří jeli řeku před námi, nelze se na ně stoprocentně spoléhat ale k přiblížení toho jak to vypadá na řece jsou dostačující. Je dobré mít také předem vytipovaná místa na řece k táboření- ideálně více možností na každý večer, snadno se může stát, že zvolené místo omylem přejedete či budete chtít tábořit dříve či později oproti původnímu plánu.

Je také dobré připravit se alespoň částečně na nečekané situace- vědět kde je možné vrátit loď pro případ, že bychom se rozhodli splutí přerušit či kde se nachází nejbližší obchod pro případ, že se někomu podaří utopit si jídlo.

Je samozřejmé, že na všechny nečekané situace se připravit nemůžeme, ale je dobré být připraven na co nejvíce nečekaných situací.

Jak si zabalit na vodáckou výpravu

Zabalit si na vodáckou výpravu není vůbec snadné díky značně omezenému prostoru v barelu a tak je nutné pečlivě zvážit co je nutné a bez čeho se obejdeme. Začal bych od věcí na spaní- barel či lodní pytel není krosna a tak na něj nejde připnout spací výbavu zvenku.

Samozřejmostí je spacák – osobně doporučuji kombinaci lehkého a skladného cyklo spacáku a deky oproti klasickému třísezónímu spacímu pytlí. Dále je nutné teplé oblečení na spaní- teploty v noci často prudce klesnou a zvláště je to znát na břehu řeky. Nikdo si neužije den na vodě pokud noc proklepe zimou. Obtížné je též zvolit kvalitní oblečení do lodě, ideální je kombinace kraťasů z rychleschnoucího materiálu a trika s dlouhým rukávem, na nohy pak lehké, rychleschnoucí boty či sandály. Rozhodně nelze doporučit boty typu „Crocsy“ či žabky- tato obuv je sice poměrně příjemná do lodi nicméně při prvním koupání či nutnosti šlápnout do vody je spíše na obtíž. Do lodi se pak hodí určitě kšiltovka či jiná ochrana proti slunci a lehká pláštěnka či větrovka. Na vodě není kam se schovat a tak dokáží rozmary počasí nepříjemně potrápit. Určitě se též vyplatí vzít si sebou opalovací krém s dostatečným uv faktorem. Děti ho sebou většinou nemají ale dospělí by ho mít měli aby se mohla celá výprava dostatečně chránit. Nutné je též pamatovat na náhradní suché oblečení pro případ nečekané koupele v korytu řeky. Na vaření si na vodě doporučuji dopředu se domluvit- není pak nutné aby každý měl vlastní ešus a volné místo lze využít jinak. Na vodě je také lepší vzít sebou stany- nikdy nevíme kde přesně budeme tábořit a tak se nám luxus samonosné konstrukce může hodit, doporučuji využít stanů hlavně pro děti- po celodenním pádlování je to skvělá možnost jak se nejznavenějších členů výpravy zbavit. Je však nutné pamatovat na místo – v oddílu se nám nejlépe osvědčilo vzít si sebou 1-2 loďáky určené jen pro stany.

Všechny věci na vodu je dobré sbalit si do batohu bez pevné konstrukce- i batoh se musí vejít do barelu, je však nutné pamatovat na to že od nádraží k vodě je nutné si věci donést.

Do skupiny bychom pak měli mít alespoň jednu plně vybavenou lékárníčku a házečku- základní záchrannou pomůcku vodáků.

U řeky před vyplutím

Ve chvíli kdy se konečně dostaneme k řece nastává ta krásná chvíle očekávání prvního smočení pádla, než však přistoupíme k tomuto posvátnému aktu je nutné určit si několik základních pravidel k chování na řece.

Poté, co si všichni více či méně úspěšně zabalí celou svou výbavu do barelu nastává čas vhodný k seznámení se s pravidly chování na řece – nejzákladnější vodácké pravidlo zní odpovídat na pozdrav hlasitým zvoláním Ahoj. Dále je dobré seznámit skupinu s teorií pádlování, pravidla pro sjíždění jezu či peřeje nebo to jak se chovat pokud se posádka tzv. „cvakne“. Je dobré též rozdělit posádky – je nutné přihlížet jak k preferencím, tak ke schopnostem vodáků – posádky by měly být rozděleny tak aby byly všechny vyrovnané jak váhově tak schopnostmi.

Dobré je také před vyplutím svolat všechny kormidelníky a seznámit je s trasou, v tuto chvíli je také dobré určit si první a poslední loď skupiny- ve předu by měl jet někdo kdo má k dispozici kilometráž řeky a je schopen řídit celou skupinu- prohlídnout případné překážky, najít místo na spaní či určit místo a čas na přestávku. V poslední lodi by měla být posádka která bude hlídat aby se nikdo neopoždoval a která bude schopna řešit případné cvaknutí někoho ze skupiny.

V lodi by měl mít každý člen výpravy dostatek tekutin- ideální jsou pet lahve přivázané k lodi konopným provázkem který zabraňuje případnému odplutí při převrhnutí lodi.

Na vodě

Ve chvíli kdy jsou všichni zabalení a seznámení s teorií nic nebrání samotnému vyplutí. Jak už jsem zmiňoval dříve jako nástupní místo je nejlepší zvolit klidnější část řeky kde si může každá posádka procvičit ovládání lodě, zvláště pak zastavování lodě a kormidlování. Takto se dá skvěle využít chvíle času, než se na řece sejdou všechny lodi skupiny. Poté už může celá skupina vedená a uzavřená schopnějšími posádkami plout vstříc nekonečným peřejím řeky.

Táboření na vodě

Najít místo vhodné k táboření není na vodě nic jednoduchého- z řeky často není poznat jak to na břehu vypadá a lokalizovat svojí přesnou polohu na řece plné stejných ohybů není také nic jednoduchého. Při hledání místa na táboření je nutné pamatovat na to že musí být odlehlé, s možností postavit stany na rovné zemi, nasbírat dřevo a rozdělat oheň ale i umožňovat vytažení lodí na břeh a snadný výstup- nikdo se před večerí nechce koupat v bahenní lázni.

Při hledání místa na táboření je nutné též pamatovat na zákony a vyhlášky jako např. zákaz táboření na území CHKO. Těmto trampotám se můžeme vyhnout, pokud zvolíme přenocování v kempu. Tuto možnost doporučuji zvolit jen pokud nepřichází jiná varianta v úvahu, v jarních měsících je ještě většina kempů v přijatelném stavu díky omezenému počtu návštěvníků kteří do noci vyhrávají Stánky a Podvod ale přes léto se těmto místům doporučuji vyhnout oklikou a zvolit příjemnější místo k přenocování.

Doplňkové aktivity na vodě

Vodáckou výpravu můžeme doplnit o spoustu dalších aktivit jako jsou například různé vodní hry, závody posádek dětí v plavbě na druhý břeh a zpět, závody kormidelníků v zastavování v proudu aj. Okolí českých řek je poseto hrady a zříceninami a tak doporučuji udělat si při plavbě kolem čas na jejich návštěvu. Bývá to příjemným zpestřením stejně jako protažením po celodenním sezení v lodi.

Užitečné weby: <http://www.raft.cz>

<http://www.padlo.cz>

<http://www.vodackanavigace.cz>

Obrázek 1

Obr. 1- plastová kánoe, nejrozšířenější a nejodolnější loď na českých řekách

Obrázek 2

Obr.2- házečka s připnutím do pasu- základní vodácká záchraná pomůcka

127,5 ■ v 0,5 stp ≈, konec PR
127,6 chatový tábor vl, ▲ T *TJ Sokol* vl Ⓜ ⊞ vl + 100 m loděnice vl
127,4 ↑ □ ■ ↑ v 1,9 dl N vl X !! (vývar) + 100 m JI s, ■ kam. práh ≈ **Tuř** vp **Suchdol na**
126,4 ■ stp ≈ (za MV středem)
126,0 ↑ ■ ↑ v 0,7 ≈ !! + 600 m ■ stp ≈
125,1 JI s **Suchdol nad Lužnicí** vl ✕ ○ 500 m vl, ▲ A *U Pískovny* 800 m vp, Ⓜ 1,5 km vl,
124,9 ▲ A vodácká základna vp ⊞ vp ↗ (445 m n.m.), romantický úsek s meandry a napad
123,0 Ú vp *Dračice*, pískovna 500 m vl
121,5 Ú vp *Žabinec*
117,8 chaty vp, RS vp, + 700 m JI (potrubí)
116,9 odbočení vl *Zlatá stoka*
116,8 JI p (zamčená) ↑ ■ ↑ v 2,9 X !! (vývar) *Pilař*, včas přistát !, ⊞ 300 m vl
116,6 JI s **Majdalena** 700 m vl ✕ ○ 1 km vl, **Hamr** 2,5 km vp, **Chlum u Třeboně** 3,5 km
116,5 ■ stupeň ≈
115,6 Ú vp *Košťenický p.*, chatový tábor 200 m vp, + 400 m ■ stupeň ≈ středem !! kamei

Obrázek 3

Obr. 3- ukázka vodácké kilometráže

Odkazy: při psaní práce jsem využil stránek www.raft.cz a www.kánata.cz

Pro psaní práce jsem použil především své jak praktické tak hlavně teoretické zkušenosti z českých řek, prohlašuji že při psaní práce jsem nečerpal z jiných než zde uvedených zdrojů.

